

Тема 3

Фактура, площина, рельєф, об'єм, простір.

План

1. *Фактура, текстура, рельєф*
2. *Об'єм*
3. *Простір*
4. *Площина*

У сприйнятті **форми** важливе значення відіграє **текстура**.

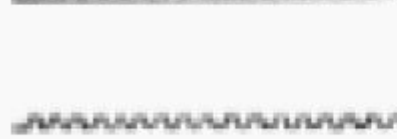
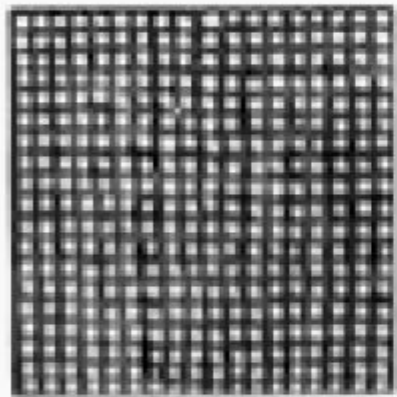
***Текстура** – це зовнішня ознака структури на поверхні матеріалу, з якого предмет виготовлений.*

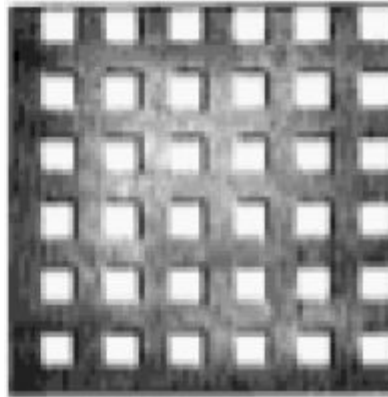
Велике значення у сприйнятті **форм** має **фактура**.

Фактура – це декоративно-прикладні характеристики поверхні різних матеріалів з тактильно-візуальної точки зору: *гладкість, шорсткість, рельєфність*.

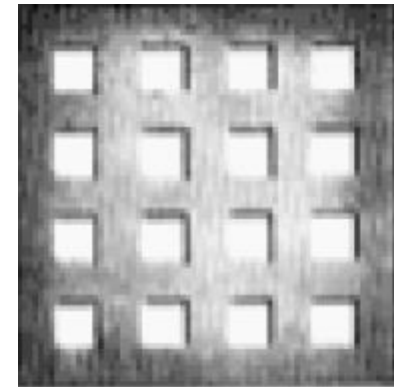
Фактурність матеріалу залежить від **щільності і величини мікроревлень** поверхні.

Гладка

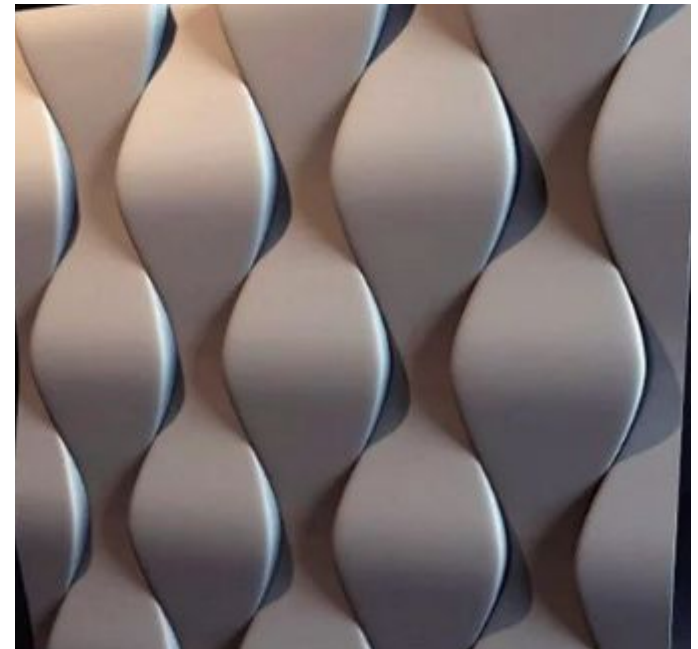
Шорстка

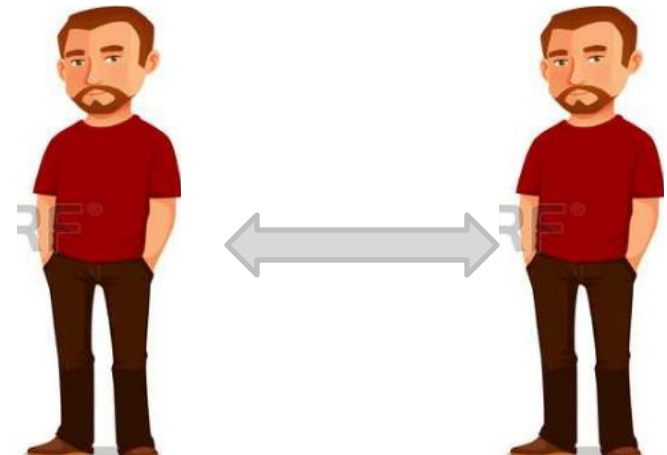
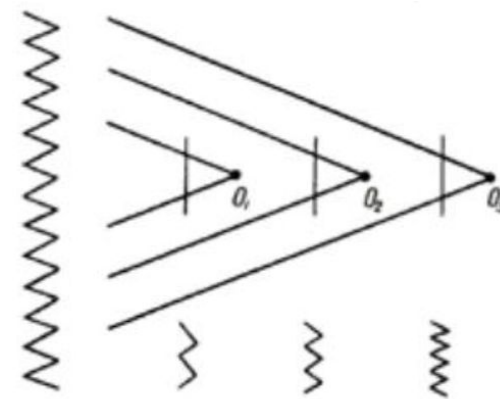
Рельєфна

Коли **елементи фактури** за своєю величиною сприймаються як **самостійні елементи** форми і кількість їх досить **мала**, так що всі вони ясно **помітні**.

У цьому випадку елементи фактури поверхні стають вже елементами членування (**рельєфу**) поверхні.

Сприйняття фактури залежить від відстані глядача до поверхні.

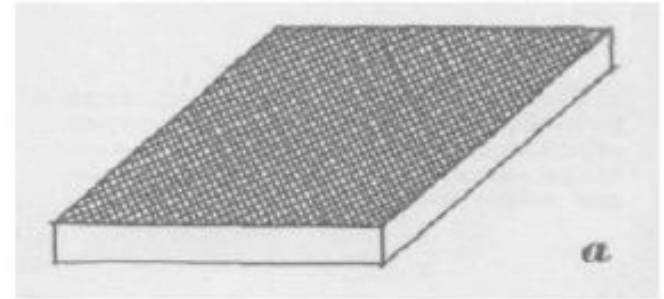

Сприйняття фактури залежить і від **характеру освітлення** поверхні.

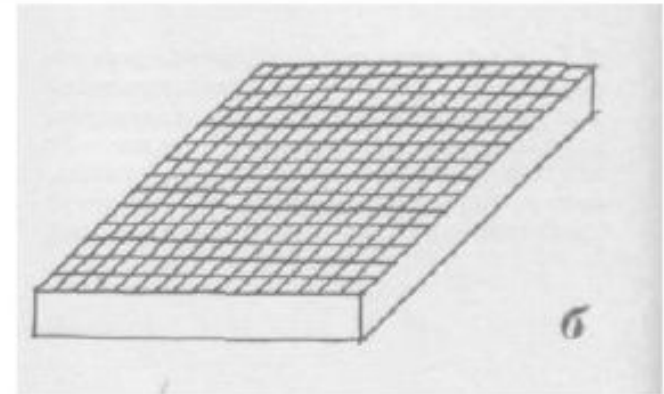

Фактура коригуючи впливає на **емоційну оцінку маси форми** в процесі її сприйняття

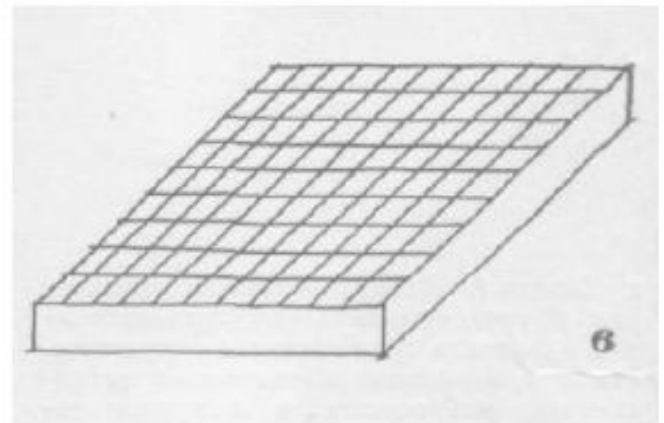
а) Фактура настільки дрібна, що при сприйнятті форми оцінюється як тон (межа здрібнювання елементів фактури).

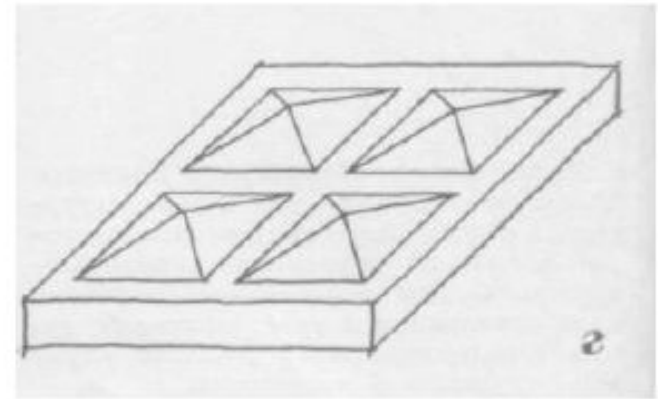
б) Фактура дрібна надає поверхні форми гладкість або шорсткість – маса форми здається меншою. Елементи фактури є елементами структури поверхні форми.

в) Фактура велика, за рахунок виразності геометричної характеристики її елементів ще яскравіше, ніж дрібна, може надавати поверхні форми твердість, колючість, пластичність і т.д., сильно збільшує оцінку маси форми.

г) Різке збільшення елементів фактури може привести до переходу кількості в нову якість: укрупнення елементів фактури в межах однієї й тієї ж форми в певний момент робить їх порівняними з усією формою за всіма об'єктивними властивостями і відносно самостійними, що приводить до членування початково цільної форми.

Фактура, як і форма, розмір, колір, є орієнтиром в навколишньому світі. Вона може бути виражена *слабо, приглушено*, а може *активно* та *голосно*.

Наше сприйняття фактури відбувається ***на чуттєвому рівні***.

Фактура допомагає сприйняттю образу.

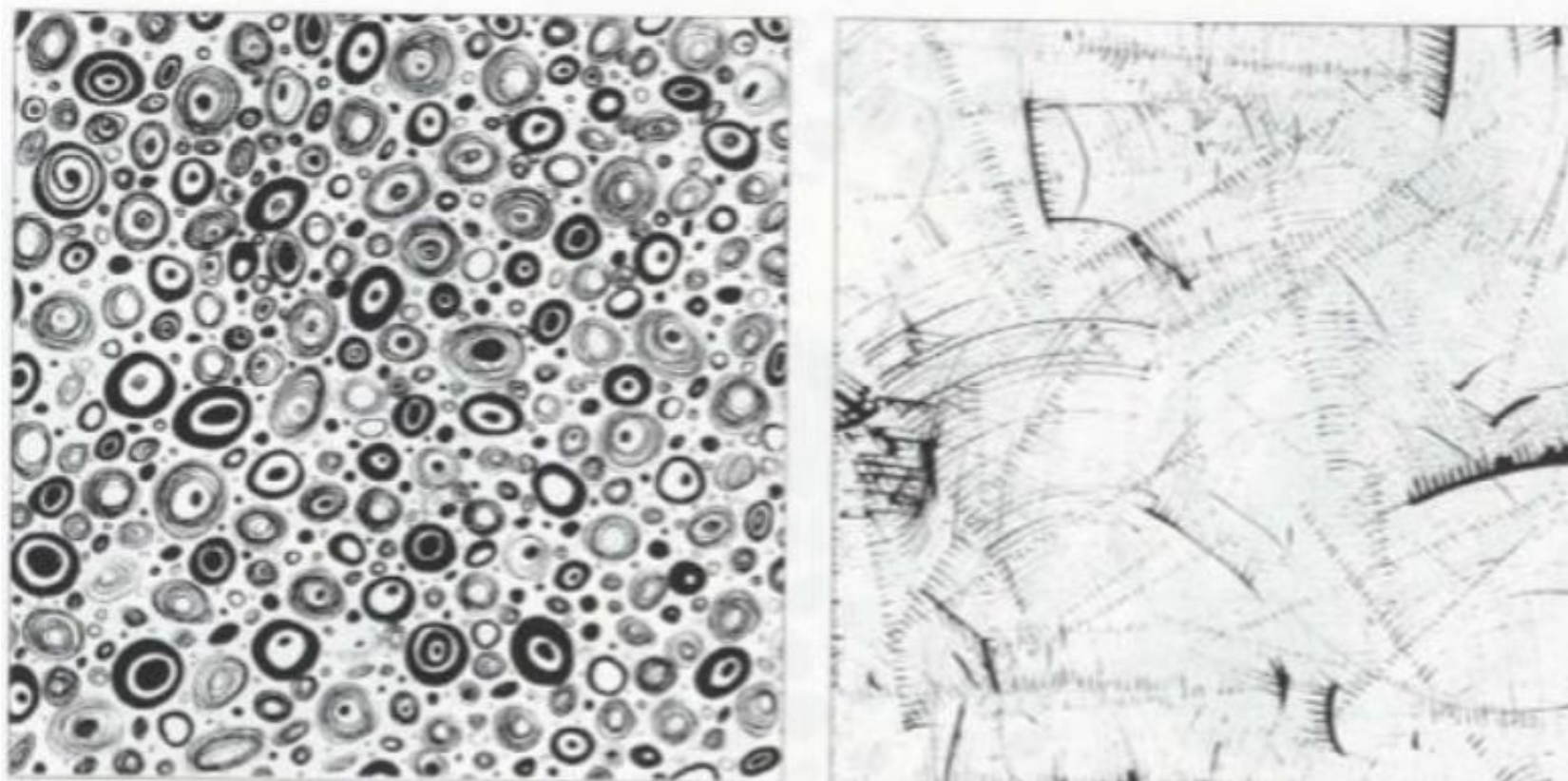

Рис. 45 – Роботи студентів на передачу конкретних відчуттів, що не пов'язані із зором за допомогою фактури:

Рис. 45 – Роботи студентів на передачу конкретних відчуттів, що не пов'язані із зором за допомогою фактури:

а

МЯГКО

ТВЁРДО

в

ЗВОНКО

б

ШЕРОХОВАТО

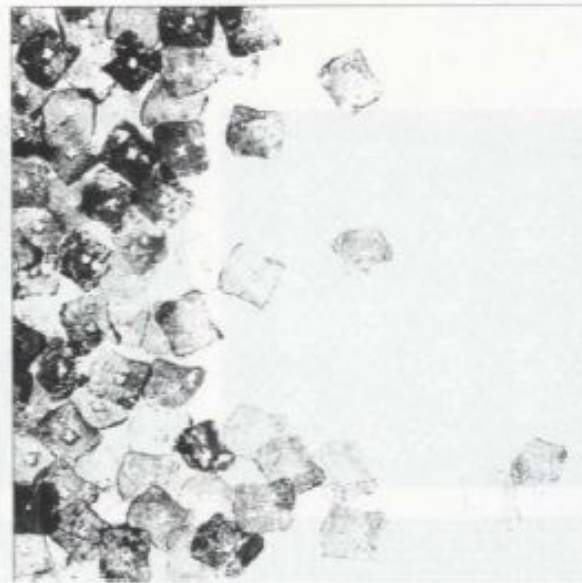
ГЛАДКО

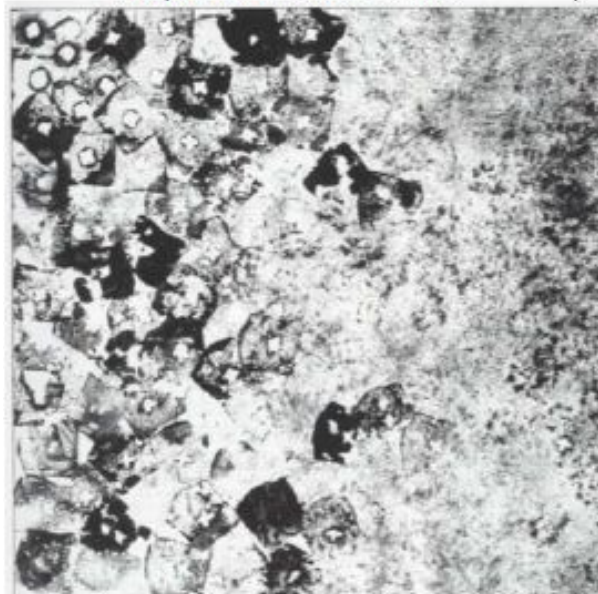
ГЛУХО

а) стабільність та рівномірність конкретної якості – «Лід»

б) її посилення чи послаблення – «Тавючий лід»

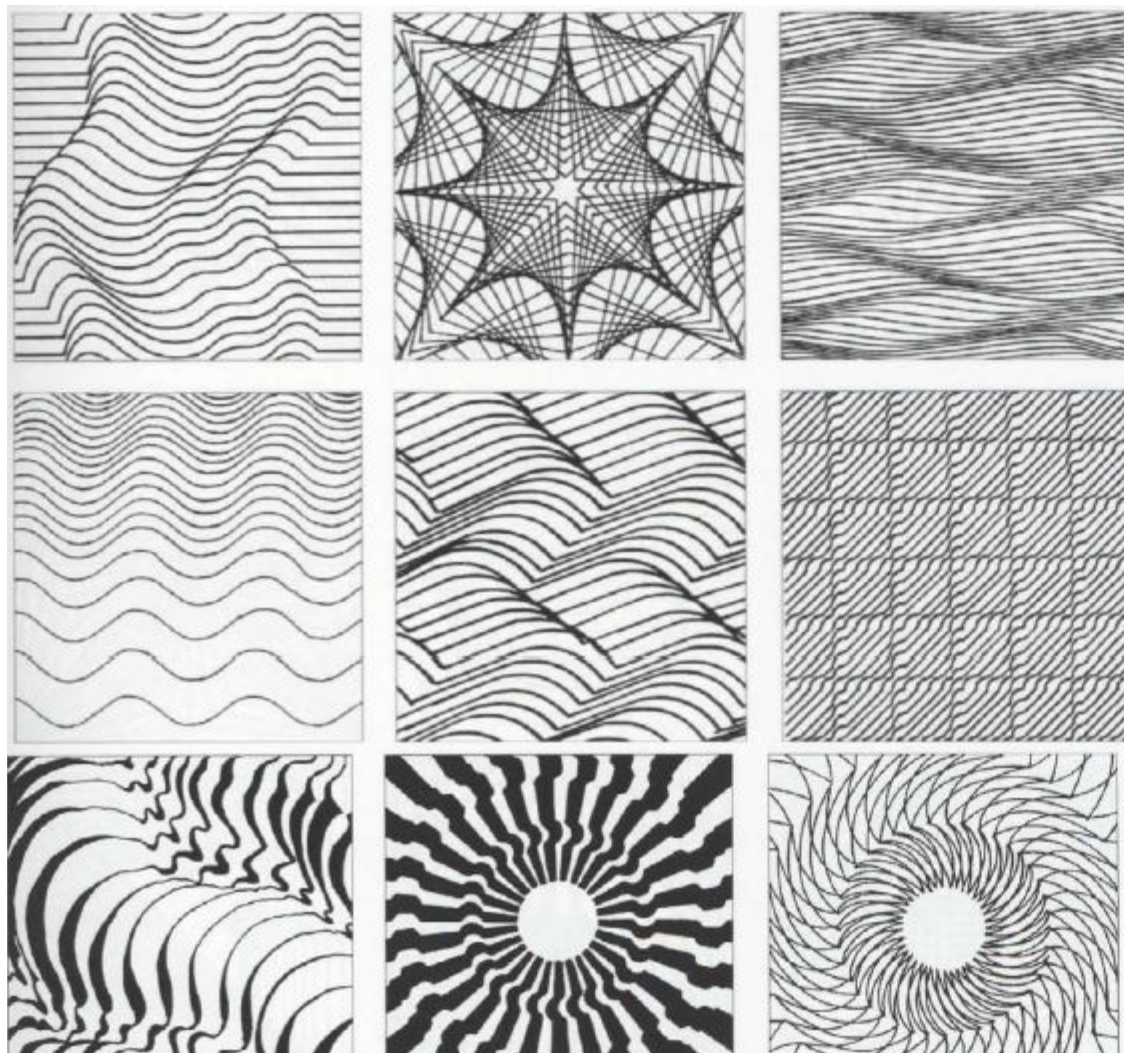

в) зміна, пов'язана з переходом у інший стан – «Лід та мокрий сніг»

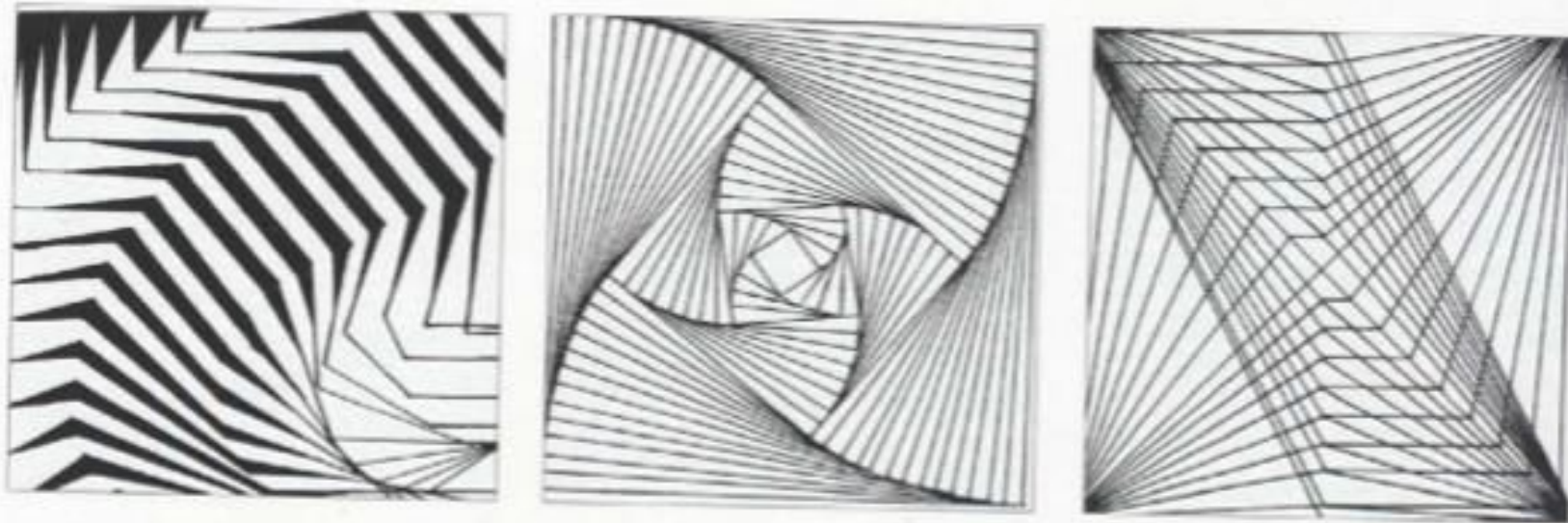

г) смисловий акцент – «Лід та трава»

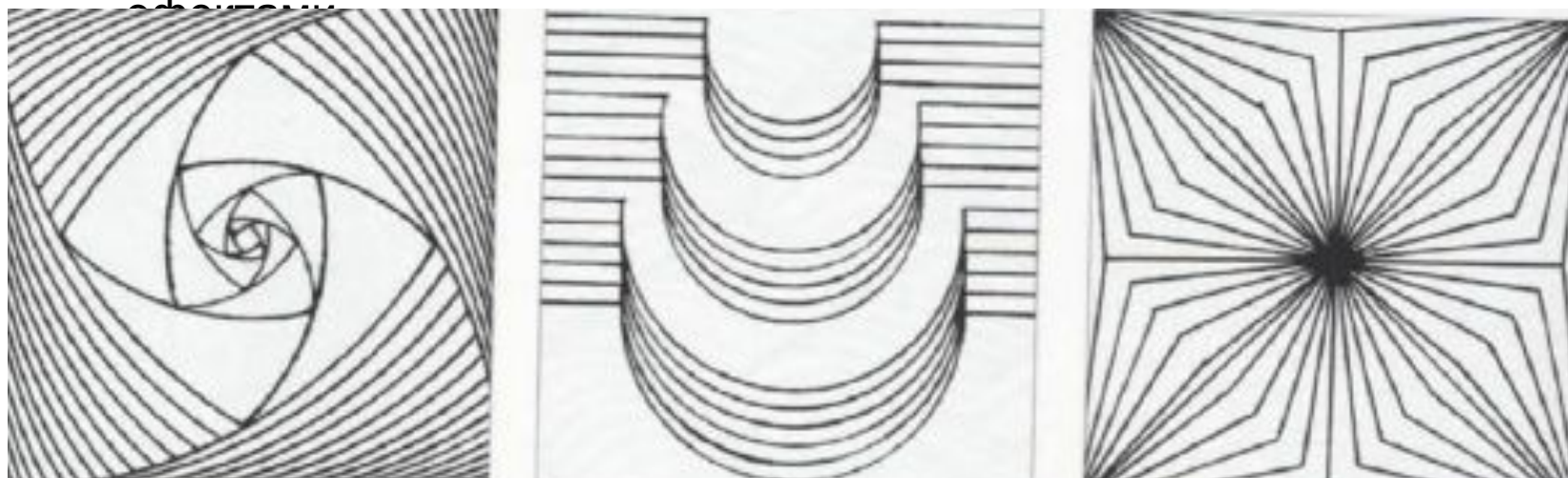
Рельєф - образотворча форма, опукла або увігнута по відношенню до площини.

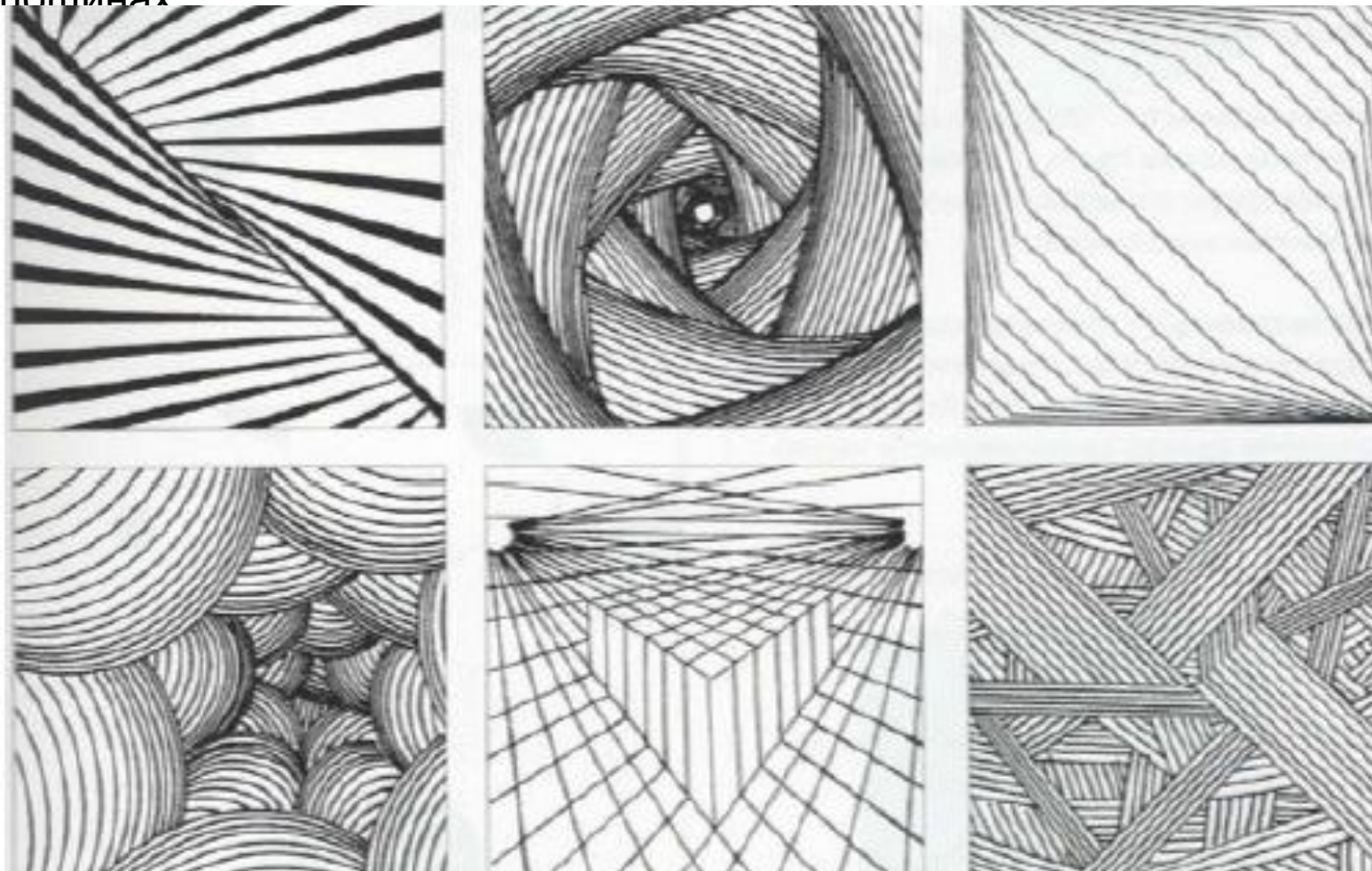
Об'єм - одна з характеристик **геометричного тіла**, визначається як загальна межа вписаних в нього або описаних навколо нього тіл.

Приклади організації об'єму лінією з різними візуальними ефектами

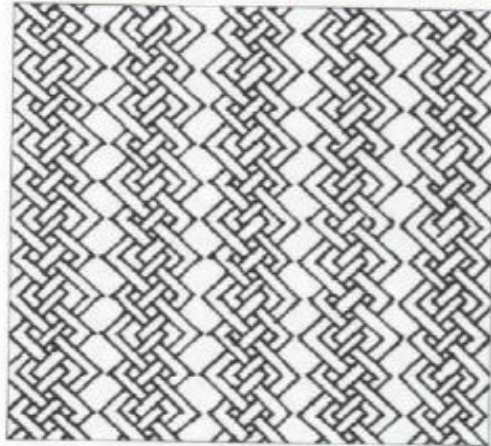

Простір - образотворча система, осі елементів якої лежать в різних площинах

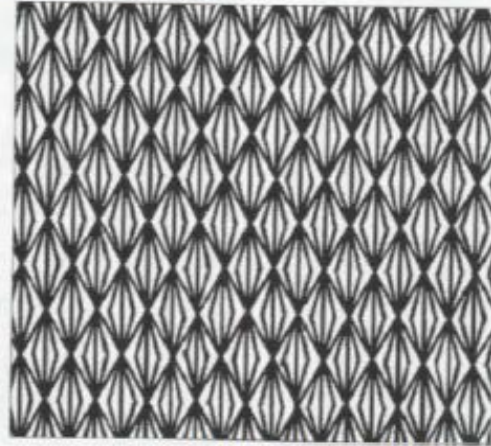

Приклади організації простору лінією з різними візуальними ефектами

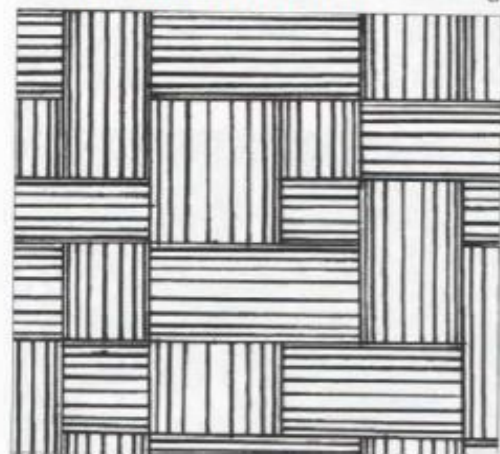
Площина - найпростіша поверхня.

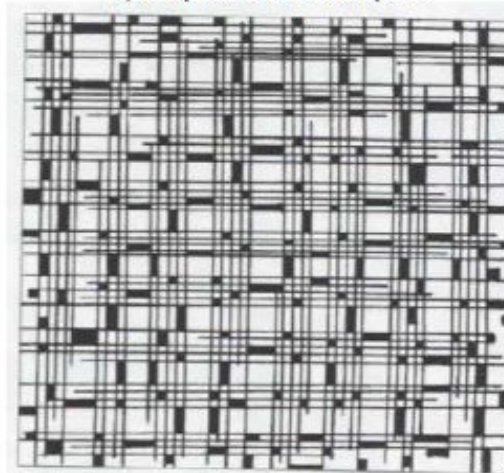
а) впорядкована площина

б) впорядкована площина

в) невпорядкована площина

г) невпорядкована площина

Приклади організації площини лінією з різними візуальними ефектами

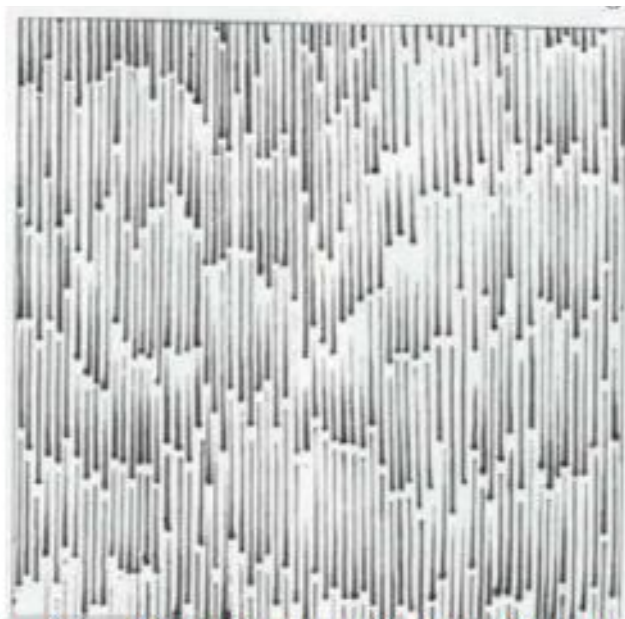

Рис. 53 – Площина з елементом руйнування

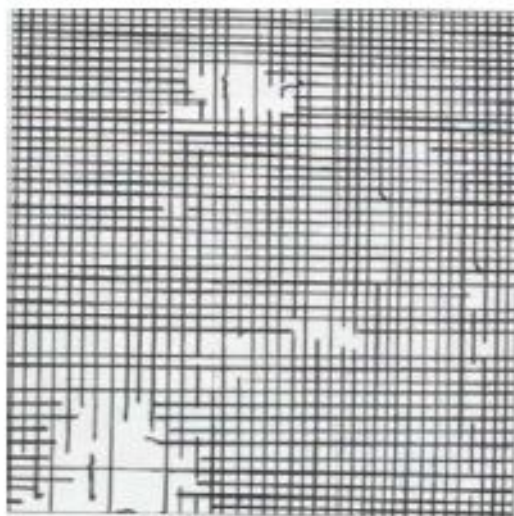

Рис. 54 – Впорядкована площина з елементами заспокоєння

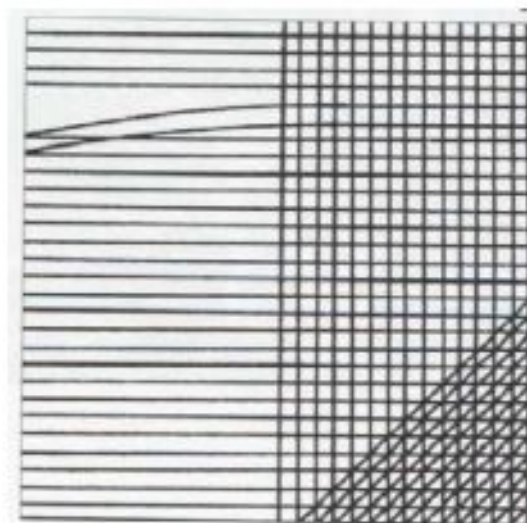

Рис. 55 – Площина з елементом акценту